

מסורת הש"ס

(ב) (לקמן סג.) (ג) (לעיל : ...)

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

גרי

עין משפט
גרי מצוה

פח א מ"י ס"ב מ"ב
מקי מסון הלכה ב
ממ עשין פח טו"ט ע"י ח"מ
פ"י ח"י ט"ף ב :

מוסף רש"י

להבילי ולא לחבטו.
משום דעבד ליה הכל לטור
ולא משום חבטו (דע"ל ג.)
במי שהמת שלו. מי
שלא לו להטיל נבילתו
לכלים (דע"ל ג.) שטל
למטר הנבילה לא י
שפך על פי שפדה טעון
קריבה, דלמדין גבי פסולי
הקדושין שפדו מזה
ולא נזה בשר ולא חלב
ואכלת ולא לנבך, מפני
שפין פירון את הקדושים
להטיל לכלים (דע"ל ג.)
חמור דבור לר' יהודה.
דמחייב על טקי כלים
בגוי, קשיא לן למאי אתא,
דלילו לרנן מבעי לה שור
ולא אדם חמור ולא כלים
(ג"כ כ"ב.)

לחלק. ללא תימא לינו חייב עד שיפול שם שור וחמור ביחד :
ונפל. (שון ימיד : ונפל טובא משמע. (א) כמו ועשה כנלל ואהליאב
(שמות לו) וצא האור והמופת (דברים יג) וצא הארץ ואת הדוב
(שמואל א ח) : מידי אחריות לא. ושאר מיני מנלן : אף כל בעלי
חיים. לרנן קמתרן לה ולר' יהודה
אתא או ורבי אף שאר מטלטלין :
עופות אין מטמאין במגע ובמשא :
א"כ. דלא רבי אלא האור והמופת (דברים יג) וצא הארץ ואת הדוב
לפרטא משני לדדיו : לפסוק רחמנא
חד פרט. או שור או חמור ודרשין
כל בעין הפרט ומדכחן איך אס
איתו ענין לרנן שנכלמו מטמאה דהא
אין בכללא מנהו ענין לעופות דדמו
לפרטא נחד דד דהוה בעלי חיים ואיכא
למפרך השתא דתרייבוו לרבי מתיכא
ממעט אדם אלא מהך מלתא דעופות
מקשה ואילך עד דמפיק ליה מטוליה
טעמא : שאין קדוש בכורה לא.
בגון קוסים ונמלים כח רחמנא שור
דלא אינטריכא דהא מכלל אחי
לרבי א"כ. קוסים וגמלים הואיל
ודמו לפרטא משני לדדיו בעלי חיים
ונכלתן מטמא אכל עופות דלא דמו
אלא נחד דד לא : אלא. לא תימא
חור וכלל למדרשה ככלל ופרט וכלל
אלא אימא אמר קרא והמת יהיה לו
כוי : כלים בני מיתה ניהו. בתמיה
וילן קרא למעטיהו לרנן ורבי
יהודה היכי מני לרננייהו הא לא
קרינן כהו והמת יהיה לו : שפירפן
וו היא מייסאן. הלך לרנן אתא
חמור למעטייהו הואיל ולא מיתה
ממש היא שור למעטי אדם שאינו
מין בתמה ואי כח רחמנא חד הוה
אמינא למעטי אדם אכל כלים לא
דכי קא ממעט בעלי חיים דכוותיה
קא ממעט להי אינטריך חמור
ולרבי יהודה או לרנני כלים אתא
אף ע"ג דלאו בני מיתה ניהו ממש
שור למעטי אדם בעלי חיים
דכוותיה ולקמן פריך לר' יהודה חמור
למה לי : בחדשי. חדשים : שור
פסולי המוקדשין. שפדה אין המיתה
שלו דקיימת לן בכבורות כפרק ג'
(דף טו.) גבי פסולי המוקדשין לאחר
פיריונו מוצח ולא נזה בשר ולא חלב
ואכלת ולא לנבך : שור ולא אדם.
שאינו מין בתמה : ושה דאבידה.
כיון דמחייב לל אבידת אחיך למה
לי דכח רחמנא חמור ושור ושה
ושלמה וזכרן אלו מליאות' דרשין להו
לכולהו בר משה : הא של פסח פטור.

תורה אור השלם

1. בעל הבור ישלם בקף
ישיב לבקליה ודמת ויקח
לז : שמות כא דל

הגרות הב"ח

(ב) גבי שאינו קרב לגבי
מוצה לא כתב רחמנא
חמור ולי כח רחמנא
חמור ובי שאין קדוש
בכורה לא כתב רחמנא
שור אלא אמר קרא :
(ג) חייב דיה חמור ובי
הגזל קמא קשיא דלא
משיב :

גליון הש"ס

תוס' ר"ה חמור ובי יהו
בעלי חיים. עין ממות דף
ד ע"ג :

או מבעי ליה לחלק ורבי יהודה לחלק
מונפל נפקא ורנן ונפל טובא משמע
אימא ונפל כלל שור וחמור פרט כלל ופרט
אין בכלל אלא מה שבפרט שור וחמור
אין מידי אחריות לא אמרי בעל הבור
ישלם חור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה
דן אלא בעין הפרט מה הפרט מפורש
בעלי חיים אף כל בעלי חיים אי מה הפרט
מפורש דבר שנבלחה מטמאה במגע
ובמשא אף כל דבר שנבלחה מטמאה
במגע ובמשא א אבל עופות לא א"כ נכתוב
רחמנא חד פרטא הי נכתוב אי כתב שור
הוה אמינא קרב לגבי מוצח אין שאינו קרב
לגבי מוצח לא (ב) ואי כתב רחמנא חמור
ה"א קדוש בכבורה אין שאין קדוש בכבורה
לא אלא אמר קרא יהיה לו כל דבר
מיתה בין לרנן דקא מועטי להו לכלים ובין
לר' יהודה דקא מרבי להו לכלים כלים
בני מיתה ניהו אמרי שבירתן זו היא מיתתן
ולרבי דאמר בור שחייבה עליו תורה
להבילו ולא לחבטו בין לרנן בין לרבי
יהודה כלים בני הבלא ניהו אמרי בחדתי
דמפיקי מהבלא האי והמת יהיה לו
מבעי ליה לכדברא דאמר רבא שור
פסולי המוקדשין שנפל לבור פטור שנאמר
והמת יהיה לו כמו שהמת שלו יצא זה
שאין המת שלו אלא אמר קרא יכסף
ישיב לבעלי לרבות א כל דאית ליה בעלים
א"ה אפילו כלים ואדם גמי אמר קרא
שור ולא אדם חמור ולא כלים ולרבי
יהודה דקא מרבי להו לכלים בשלמא שור
ממעט ביה אדם אלא חמור ממעט
ביה אלא אמר רבא חמור דבור לרבי
יהודה ושה דאבידה לרבי הכל קשיא :
נפל לחוכו שור חרש שוטה וקמן חייב :
מאי שור חרש שוטה וקמן אילימא שור של
חרש שור של שוטה שור של קמן הא שור
של פסח פטור אמר רבי יוחנן שור שהוא
חרש שור שהוא שוטה שור שהוא קמן
הא

או מבעי ליה לחלק ורבי יהודה לחלק
מונפל נפקא ורנן ונפל טובא משמע
אימא ונפל כלל שור וחמור פרט כלל ופרט
אין בכלל אלא מה שבפרט שור וחמור
אין מידי אחריות לא אמרי בעל הבור
ישלם חור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה
דן אלא בעין הפרט מה הפרט מפורש
בעלי חיים אף כל בעלי חיים אי מה הפרט
מפורש דבר שנבלחה מטמאה במגע
ובמשא אף כל דבר שנבלחה מטמאה
במגע ובמשא א אבל עופות לא א"כ נכתוב
רחמנא חד פרטא הי נכתוב אי כתב שור
הוה אמינא קרב לגבי מוצח אין שאינו קרב
לגבי מוצח לא (ב) ואי כתב רחמנא חמור
ה"א קדוש בכבורה אין שאין קדוש בכבורה
לא אלא אמר קרא יהיה לו כל דבר
מיתה בין לרנן דקא מועטי להו לכלים ובין
לר' יהודה דקא מרבי להו לכלים כלים
בני מיתה ניהו אמרי שבירתן זו היא מיתתן
ולרבי דאמר בור שחייבה עליו תורה
להבילו ולא לחבטו בין לרנן בין לרבי
יהודה כלים בני הבלא ניהו אמרי בחדתי
דמפיקי מהבלא האי והמת יהיה לו
מבעי ליה לכדברא דאמר רבא שור
פסולי המוקדשין שנפל לבור פטור שנאמר
והמת יהיה לו כמו שהמת שלו יצא זה
שאין המת שלו אלא אמר קרא יכסף
ישיב לבעלי לרבות א כל דאית ליה בעלים
א"ה אפילו כלים ואדם גמי אמר קרא
שור ולא אדם חמור ולא כלים ולרבי
יהודה דקא מרבי להו לכלים בשלמא שור
ממעט ביה אדם אלא חמור ממעט
ביה אלא אמר רבא חמור דבור לרבי
יהודה ושה דאבידה לרבי הכל קשיא :
נפל לחוכו שור חרש שוטה וקמן חייב :
מאי שור חרש שוטה וקמן אילימא שור של
חרש שור של שוטה שור של קמן הא שור
של פסח פטור אמר רבי יוחנן שור שהוא
חרש שור שהוא שוטה שור שהוא קמן
הא

הא לאו בני מיתה ניהו : בין ארנן בין ר' יהודה כלים בני
הב"א ניהו. אפילו למאן דאית ליה בפי המיתם (לעיל דף כג.)
דלרבי יהודה מפיקר נוקיו לאחר נפילת פשיעה פטור וא"כ לא מחייב רבי יהודה אלא צבור בנשואו וצבור בנשואו אנטריך שפיר
למיטער כלים בתבטא דתבטא דידיה הוא מ"מ פריך שפיר דנהיך הכל משמע קרא מדריש רב ונפל עד שיפול דרך נפילה וחבטה
היכא דהו דידיה אחיך בק"ו ובהכל דמשמע ניה קרא אית לן לאשכוחי ריבויא כלים לר"י ומיהו אין נראה שידרוש ר' יהודה אפילו לרבי
עד שיפול דרך נפילה דכיון דלא מחייב אלא צבור בנשואו אין לו לזורשו כמו ששמואל אין דורשו משום דכלל מקום שחייב בהכל
מתחייב בתבטא : חמור דבור ר' יהודה כו'. והא דלא קאמר נמי גס לר"י דכריש הגזל קמא לקמן (דף גז.) (י) דלא משיב אלא
הך דדמו * דהו בעלי חיים הקשה הר"ר משה מפונטיו"א ואימא דחמור אתא למעט שטרות ואור"י דלמאן דלא דאין דינא דגרמי
אפי' הוא עגמו פטור ולמאן דדאין דינא דגרמי נמי לא מחייב אלא מדרנן כדמוכח ב' בפרק היטוב (לקמן דף טז.) דמיכעיל ליה
אי עשו חקנת נגול במסור או לא ואי דינא דגרמי דאורייתא למה לא עשו חקנת נגול במסור כמו בנגול : ש"ה דאבידה ארברי
הב"א קשיא. וא"ת לגופיה אנטריך למהו פרט וכלל ועשה כלל מוסף על הפרט ואחריו כל מילי דשור וחמור ושלמה וזכרן אלו
כל חד וחד למילתיה כדריש בפי' אלו מליאות (ג"מ ע"ג ס.) ואי לא שה דמיימר הוה משיירי חד מינייהו לפרט וכלל ולא הוה
דרשין ביה מידי וי"ל דכלל מקום שיש פרט וכלל רגיל רגילי שמואל ליתן טעם למה לי לפרט כיון דאתרבי כל מילי ומפרש דשמא
יש דברים שלא היה ממרבי מהכלל אס לא שקדמו פרט להיות כלל מוסף עליו ולרבות כל דבר והכא קים ליה לבעל הש"ס
דמאבידה קחם הוה שמעינן שפיר כל אבידה כאלו יש פרט וכלל שאין למעט שום אבידה מניין אב או מקו"ו או בשום ענין וא"ל
אין פרט כדי למעט מן הכלל שום דבר על ידי שום דין א"כ לכל אבידה כמידי והוי לכל ריבויא לרבות כל אבידה כאלו
יש פרט וכלל אף על גב דדרשין מיניה בע"ז (דף טו.) לרבות המומר מכל מקום איכא למדרש נמי כל אבידה דאתרייהו
קאי ריבויא אאבידה ואתריך ומרבינן כל אבידה דכל אחד ולכאמין :

בהמתך